

1877-10-25

Gautier, Inger G:Schmit

Af Lisbeth Haastrup

Fra www.kvinfo.dk

Digital udgave © Copyright 2003 KVINFO

Foto: Peter Elfelt, 1930

1877-1963, politiker.

*25.10.1877 i Randers, †14.4.1963 på Frbg.

Forældre: dyrlæge Didier Johan Otto Christian Gautier (1848-1913) og Julie Wilhelmine Langballe (1843-1934).

~7.4.1914 med politimester William Schmit, *26.5.1876 i Assens, †18.4.1942 i Kbh., s. af skibsreder Nicolai Peter S. og Elise Marie Nielsen.

Børn: Gunnar Frederik (1915), Kåre William (1917), Gregers Alfred (1918), Inger Elise Marie (1920), Gudrun (1923).

IGS kom fra en embedsmandsfamilie med franske aner. Hun blev født i Randers, hvor faderen var dyrlæge ved hæren. Fra 1881, da han blev forflyttet til staldetaten, boede familien i Kbh. Her fik IGS og hendes søstre en opdragelse til frihed under ansvar. Det gæstfri hjem var stærkt musikalsk interesseret og havde tæt kontakt med musikere og andre kunstnere i hovedstaden. IGS gik på Musikkonservatoriet 1897-99 og fik en videre musikalsk uddannelse i Berlin 1903-04, men afbrød sine studier og vendte hjem. Under et ophold på herregården Rysensten ved Lemvig blev hun grebet af den åndelige vækkelse, der prægede egnen med Indre Mission (IM) som drivende kraft, og opgav musikken til fordel for socialt arbejde. 1907-12 var IGS bestyrerinde og sekretær på Magdalenehjemmet, oprettet af ♦Thora Esche. Hjemmet var dybt præget af IM. IGS studerede tillige i 1911 sociale forhold i London. Da hun som 36-årig blev gift med William S., flyttede de til Samsø, hvor han var birkefuldmægtig 1913-19. Samtidig med at hun fik sine fem børn, fortsatte hun sit religiøse arbejde som medlem af menighedsrådet i Tranebjerg 1916-20. Hun tilsluttede sig tillige Venstre og blev medlem af partiforeningens bestyrelse. I 1918 ved det første valg, hvor kvinder havde valgret, blev hun opstillet og valgt til Landstinget. IGS kom uforvarende ind i politik, uden selv at søge en politisk karriere og efter en ganske kort deltagelse i det politiske liv. Året efter flyttede hun med sin familie til Næstved, hvor hendes mand var politimester indtil 1938. Trods sin manglende politiske erfaring fandt IGS sig hurtigt til rette på den nye scene. Det varede ikke længe, før man hørte hende som debattør i Landstinget, hvor hun talte

frit, uden manuskript og dog klart og systematisk. Hendes udgangspunkt var etisk-moralsk, og overbevisningen om egen ret gav hende autoritet, når hun talte, skønt ikke alle mente, at Rigsdagen var en passende arena for den type indlæg. Mens Venstre fra 1918 havde tre kvinder i Landstinget, foruden IGS •Marie Christensen og •Olga Knudsen, var partiet uden kvindelig repræsentation i Folketinget, indtil det i 1929 lykkedes IGS at blive valgt i Vejle amt med 6.000 stemmer, heraf 1.400 personlige. Herefter blev hun genvalgt frem til 1945 og var 1943-45 Folketingets anden næstformand og ledede forhandlinger som den første kvinde. Ved valget i 1945 stillede hun på grund af sygdom ikke op, men i 1947 blev hun som 70-årig atter valgt i en ny kreds i Viborg amt og med et stort personligt stemmetal. Hun blev fra 1947 første næstformand. Også som alderspræsident kom hun til at lede forhandlingerne. Med i alt 30 år på Rigsdagen fik IGS den længste karriere blandt den første generation af kvindelige politikere.

IGS interesserede sig særligt for mødre og børns sociale forhold. I det politiske liv forsøgte hun at fremme de holdninger, hun havde med sig fra IM og stadig udviklede som bestyrelsesmedlem i Danske Kvinders Velfærd, stiftet 1922 for på kristeligt grundlag at hjælpe og vejlede enligstillede kvinder. I 1920'ernes og 1930'ernes debat om moderskab og befolkningspolitik var hun optaget af at dygtiggøre kvinder som mødre og uddanne dem til arbejde for børnesagen. Da hun 1932-36 var medlem af Svangerskabskommissionen, blev hun landskendt for sin etisk-religiøst motiverede kamp mod en udvidet adgang til abort. Med baggrund i sit arbejde på Magdalenehjemmet indtog hun det standpunkt, at abort kun kunne tillades, når der var risiko for moderens eller barnets liv og helbred, eller der var tale om graviditet som følge af voldtægt. Det var i kraft af hendes modstand, at justitsminister ◊K.K. Steincke måtte opgive at lade en vurdering af abortsøgende kvinders sociale forhold indgå i Svangerskabsloven fra 1937. Også en forbedret seksualoplysning gennem seksualklinikker i amterne var IGS stærkt imod, men denne reform var hun dog ikke i stand til at forhindre. Hun støttede indførelse af sundhedsplejerskeordningen i 1937, men på betingelse af, at det blev frivilligt for mødrene at modtage besøg i eget hjem, og hun var betænkelig ved de muligheder for kontrol af familierne, som blev åbnet herved. Selv udførte hun et omfattende socialt arbejde for børn som mangeårig formand for tilsynsrådet for opdragelseshjemmene Holsteinsminde og Skovgården. Hun var tillige formand for Mødrehjemmet i Valby 1941-55 og medlem af Landsnævnet for Børneforsorg 1936-56. Endelig sad hun i bestyrelsen for Hindholm Højskole, der uddannede børneforsorgsarbejdere.

Kirkelige forhold var et andet af IGSs arbejdsområder. Ved behandlingen af loven om kvinders og mænds lige adgang til offentlig ansættelse, der blev vedtaget i 1921, var Venstres stemmer afgørende for, at stillinger i militæret og kirken blev undtaget. IGS blev derefter skydeskive for kvindeorganisationerne i den følgende debat om kvindelige præster. Da hun blev det eneste kvindelige medlem af det kirkelige udvalg af 1928, foreslog hun adgang til at ansætte kvindelige sognemedhjælpere til hjælp for præsterne. Det blev opfattet som et forsigtigt forsøg på at få kvindelige præster ind ad bagdøren og fik ringe betydning. Uden for Rigsdagen gjorde hun en stor organisatorisk indsats for internationalt kirkesamarbejde. 1920-49 sad hun i bestyrelsen for Dansk Kirke i Udlandet og var også bestyrelsesmedlem i Kirkeligt Verdensforbund. Hun skrev afsnittet om kirken og den danske kvinde i værket *Dansk Kirke-Stat* fra 1934. Selvom IGS på ingen måde var feminist, støttede hun indimellem ligestillingskrav, og hun var på kvindeorganisationernes side i diskussionen om sambeskatning, som hun betragtede som en skat på ægteskabet. I en af de mange debatter om sagen foreslog hun i 1936, at kvinder, der på grund af offentlige tillidshverv måtte holde tjenestepige, skulle have

lov til at trække udgiften fra på samme måde som mænd, der havde ansatte i deres virksomhed. Som stærkt forsvarsinteresseret blev hun 1946 landsformand for Danske Kvinders Beredskab (DKB), der var oprettet umiddelbart før Besættelsen som et kvindeligt civilt og militært hjælpekorps. Efter krigen fortsatte DKB med at varetage luftbeskyttelse og uddannelse af frivillige til civilforsvaret, mens det nyoprettede Danmarks Lottekorps overtog ansvaret for militære og fredsmæssige sociale opgaver. IGSs fine og kloge måde at lede arbejdet frem til 1951 og den respekt, der stod om hendes person, bidrog til et heldigt forløb af denne opgavedeling. Hun var medlem af forretningsudvalget for Civilforsvars-Forbundet 1935-55 og af Civilforsvarsrådet 1950-53.

IGS hævdede, at en kvindes offentlige virksomhed aldrig burde forringe hendes arbejde i hjemmet, og i samtidige omtaler af hende fremhæves det, at hun formåede at forene arbejdet som hustru og moder med sit politiske arbejde. For IGS var der en stærk ideologisk sammenhæng mellem et politisk liberalt udgangspunkt i individets personlige ansvar for sig selv og sine og kristendommens moralske pligt til næstekærlighed og omsorg for de svage i samfundet. Hun var en af de første kvindelige politikere, der havde politik som livslang beskæftigelse. Hun gik ind i det politiske liv og tilpassede sig musikalsk tonen her på en korrekt og respekteret måde. Med sit vindende væsen, smukke, hvide hår og sin ranke skikkelse blev hun kendt i vide kredse og opnåede sympati ud over sit parti.

Hun modtog Den Kgl. Belønningsmedaille i guld 1949.

Mal. fra 1923 af H. Vedel i Folketinget. Tegn. af Gerda Ploug Sarp. Foto i KB. Optaget i Dansk Biografisk Leksikon.